

les Ros (*AdagesR*, 1736, p. 12); *apreament*, *apreadura*, *apreador*; la variant *apreuar* preconitzada útilment per Fabra per al matís de «avaluar, esp. escatir quin grau ateny (la virtut, mèrit, bondat, avantatges, d'una persona o cosa): *llavors pogué apreuar el valor d'aquelles tropes*»; *apreament*. En forma sàvia, aviat prengué peu *apreciar*: «li donà una spasa, lo guarniment de la qual no-s fóra *apreciat* leugerament», *Curial* (*NCl*. I, 120); i passà fermament al llenguatge popular, on avui familiarment se li dóna, de més a més, el valor 'amar, professar amor desapaixonat, sentir inclinació amistosa': «qui és aquest jovenet - que a mi tant m'*aprecia*», MilàF (*Romillo*, 372A₂); certament no pas criticable, a condició que en el present s'accentuï *aprecia*; *apreciable* [*DFa.*], *inapreciable*; *apreciació* [*DFa.*]; *apreci*, no *DFa.*, però em sembla ben acceptable, com també opina Carner: «Moles ---, Mossèn Cinto --- aquest llibre --- mostra l'altura i la moderació que el recomanen a l'*apreci* de la posteritat» (1943, *Prosa d'Exili*, 193); *apreciador* [*DFa.*]; *apreciadura*; *apreciament*; *apreciatiu* [*DFa.*].

Depreciar [*DOrt.*]: «el nostre Estat Major bancari --- el seu error consistia a creure que les monedes *depreciades* havien de tornar a la par un dia o altre», Coromines, 1923 (*Di. i Records* II, 384); *depreciació* [*DOrt.*]; *depreciador* [*DOrt.*]; *depreciatiu*.

Despreciar [*DTO*. 1647 *despreciar* o *menysprear*]; id. Belv., Lab.]. Combatut pels puristes i certament no sense raó; però tanmateix, tot reservant la preferència per a *menysprear* com a terme normal de la llengua literària, aconsello donar-li admissió com a substituït estilístic possible, sobretot en llenguatge familiar i oral (no cal dir que mentre s'accentuï el present en la *i*): notem que un jutge tan bo, i més aviat sever en aquest aspecte, no s'abstenia d'usar-lo en prosa planera, i fins en vers: «—Retornes tan aviat, Enone? / I doncs? De tal manera em *desprecia* que no et volgué ni rebre», «els defectes li havien de passar despercebuts o *despreciats*» (*Fedra*, O. C., 1455; O. C., 952b); també en Tomàs Aguiló, Víctor Català, Maragall, Coromines etc.² *Despreciable* [Belv.; Verdguer]; *despreciadis* [id.]; *despreciador* [id.]; *despreciatiu* («desdeñoso», *DBal.*; Pons Mass.); «el seu cinisme *despreciatiu*, i la meva calma muda, no eren sinó les cobertores de dues nuvolades, prenyades de llamps y trons, que esperaven l'oportunitat d'esclatar», Mrn. Vayreda (*Puny*. I, VIII, 136 (112)).

Menysprear: formació comuna amb el fr. *mépriser*, l'oc. *mesprezar*; mentre que l'it., el cast i el port. prefereixen la formació amb *dis-* (it. *disprezzare*, cast. *despreciar*, port. *desprezar*), no sense haver admès també l'altra, en fases ràniques o antiquades de la llengua. En català hem vist que ja apunta en les *Homilies*, sense, però estar-hi soldada; ni tampoc, del tot, en Llull, com ho prova la possibilitat d'inversió, i el completament comparatiu: «la *preen* menys que la almoyna que hom los demana» (*Blanq.* II, 199.17); però ja per aquell temps s'ha anat convertint en mot estereotípic: «si no volen entrar o ho *menyspreen*, deu-hi entrar lo Veguer», *CostTort.* (Ol., p. 255, I, § 3, 8); «com me

vull confessar, e pens que no-m leixaré del peccat, *menys preu* la confessió, la qual no val si hom no-s confessa ab entenció de deseparar lo peccat», Llull (*Blanq.*, *NCl*. II, 108.3). *Menyspreable* [Belv.]. *Menyspreador* [id.]. *Menyspreant*; *menyspreança*; *menyspreament*. *Menyspreivol*. *Menyspreu* [Belv.]. La variant *menyspreuar* no té gaire acceptació literària, ni cap base popular.

+*Justiprear* l'usen els val. en el sentit de 'practicar una estima legal de propietats o valor agrícoles' Palomar d'Albaida, 1962.

Sobrepeu [1868, *SLitCosta*].

CPT. de *preu-fet*: *prefetaira* o *prefeter* (S. XVII).

¹ Altrament no m'explicaria aquest aplec d'exemples: car endevinem que hi devia haver qui s'estimava més els castellanismes *arrodillar-se*, *abogat*, que havien fet forrolla, i fins concebem que hi haguessin qui trobés menys fi *ensopegar* que el castellanisme *tropegar*; també s'explica que algun barceloní trobés millor l'ús femení de *dos*, a la manera castellana i valenciana, que el barceloní popular *duques* = *dues*; de *cego* ja és més dubtós que es tracti dels valencians i occidentals que diuen *ciego* per no confondre'l amb *sec* en cas de no posar-hi la *-o*. Però per què *preu* seria «poc pulcre»? —² No és impertinent de fer memòria, a propòsit d'això, que fins la llengua d'oc clàssica admeté, al costat de *mesprezar*, una formació paral·lela *desprezar*: «sí-m don Deus bonaventura: / tant lo *desprez eu* e-l tinc vil / que non sai home tan sotil / --- / que voluntiers no m'ausisés», *Jaufré*, v. 6527.

Prevaldre, *prevalença*, *prevaler*, V. *valer* *Prevariació*, *prevaricador*, *prevaricar*, V. *esvarar* *Prevenició*, *preveniment*, *prevenir*, *preventiu*, *preventori*, V. *venir*

PREVERE, del ll. tardà *presbÿter*, -*TÈRI*, id., i aquest, del gr. *πρεσβύτερος* 'més vell', comparatiu de *πρεσβυς* 'vell, ancià'. □ 1.ª doc.: *Homilies*.

«Enaix com los Apòstols prevalen per la femna, tot exament prégan los *preveres*, per totz cristians, que Déus los aport a bona fi», *Hom.*, 8v10. Per al tractament fonètic de -*r*- com a -*r*-, veg. *LleuresC*, 185, 280, 306; amb el tractament quasi-occità -*ir*-, també el trobem, en especial cap als Pirineus: «tramet a vós agez dos *preveires*, si a vós plau, que-ls ordenez», carta del bisbe d'Urgell, 1257-69, PPujol (*DocVgUrg.*, 22.2); però *prevere* es troba també en un doc. de 1244, de la mateixa col·lecció, a les *VidesR*, 27r2, i en Llull.

«Per una ciutat cavalcava un savi rey ab gran res de cavallers, e 'n la carretera per la qual passava encontrà un *prevere* qui portava lo cors de Jhesuchrist», «un monge qui era *prevera*, e era home ancià ---» (*Merav.*, *NCl*. I, 109; *Blanq.* I, 92.21, també II, 18.3); «fan acusacions contra aquells qui no-ls han batejats --- contra lo *prevere* o madrina si no la bateje com batejar deu», StVicentF (*Quar.*, 282.120). En documentació rosselonesa antiga ja es troba «Et Johannis Malleoli et Petri *preberas*», en un pergami original de 1237 (153) i uns 25 exemples del S. XIV (i algun del XV),